

Priloga na ciju god. 3 for., na pol. god. 1 for. 50 nov., na četvert. 75 nov.
Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 groša. Izlazi svake Nedjelje jelauput.

Pisma svakoverstna predmeta molimo na uredništvo uputiti.
Neprijateljski neprimamo

God. III. U Kalači

U Četvrtak 16. Svibnja 1872.

Broj 20.

SUBATČANI BIRAJU POPA.

Silna je vlast jednog popa i to baš plebanoša birati. Drugom riečom pozvat ga u Subaticu da bude ogledalom u kom će Subatčani razabirat svoje misli svoje rieči, svoje čine, da vide dali dišu duhom Svetog Evangjelija. Pozvat ga da im navieštjiva rieč božju — koja treba da im prosvieti um, i posveti srce. Pozvat ga da im dieli svetotajstva, i pripravi ulazak milosti božjoj, koja će nadahnuti duhom ljubavi, sve odnošaje osobene obitelske, i obštinske.

Kad su naši stari pripravljali se da vrše ovu silnu vlast, onda su tielo upokoravali postju, a pamet i volju vižbali molitvom. Jerbo su prid očima držali što govori sveto Evangjelie: tielesni čovjek neshvatja što je Duha Božjeg, buduće to valja po duši razsuditi duševan pak sve prosudjiva. *)

Zao nam je ako se tako nečini i danas u Subatici. Zar Subatčani nebi znali da je pop u jednoj obćini što je zrak koji i najmanji zakutak prodje, da je pop u jednoj obštini voda kojom se mora poslužiti sve ono što je živo — ako je zrak čist sve će napridovat, ako je pokvaren, sveće venit i ginit, ako je voda pijaća sve će zelenit, cvatit i plodit, ako je nevaljana, sve će klonit, trunit, i umirat.

Pop u jednoj općini svietli kano sunce, i grije da duša i tielo u svakom čovjeku oživi, i srce se ljubavom razgrije, a hrdjav je pomrčina, koja niti svietlosti niti vrućine donosi.

Dobar je pop blagoslov a zločest pokaranje vrhu jedne obštine. Kani Bog nadarit Subaticu, onda će joj dat dobra popa a smiral bičovat, onda će joj bacit na vrat jednog Judu, koji će spreman biti i Isusa prodat.

*) Sv. Pav. 1. Korint. 2, 14, 15.

Mi- svakog čovjeka još i nimca milujemo dakle svakoj obštini želimo popa duhom Isusovim napojena. Al buduće je Subatica u najistinitiim smislu bunjevačka varoš, to njoj želimo popa koji je u nadkrilju Isusovom ležao, pak je tamo naučio: da je dobrog popa najplodnija, dika učenost, u svietovnih i svietih naučih, da je njegova, kruna nevinost žića, da je njegova najsladja rana bogoljubnost.

Želili bi Subatici popa. Koji bi svoj stan na plebanii a pribivalište u crkvi imao. Koga bi i mali i veliki poznavali, premda ga u pijankam nikad nebi vidili, koga bi i učeni i prosti na toliko poštivali: da bi se radovali, ako bi mu ma gdje lice ugledali. Hitili bi mu na misu, da u blagoslovu dielo dobio, pridiku tako slušali, da bi mislio, da su im se i oči i ruke i noge u uši pritvorile, a izpovidaonicu u kojoj sidi, svaki dan i mladi i stari obsidali pak za srićan čas smatrali, kad bi se snjime gdjegod susrili. Mi bi želili Subatici popa, koji kada bi pouke dielio, ono bi se u njegovom sreću prilivala ona ljubav: koju tako liepo opisuje sveti Pava. Ljubav je strpljiva blaga ljubav ne zavidi, zlo ne čini, ne nadima se, nit hlepi za častju ne iz traživa svoje, ne ljuti se, nemisli opako ne raduje se zlu već se veseli dobru svaka podnosi, svaka vieruje, svaćemu se nada, sve pritrpi, 1. Kor. 13. 4—7.

A kad bi griehe kaznio onda bi snjegova jezika odsivala ona sveta Isusova vatra, kako je one mnoge jao na licumirsku glavu farisejah nabrajo.

Popa bi zelili subatici koji bi svakom vedrim čelom u lice gledao, buduće nebi čovjeka bilo: koji ga je okaljano vidio. Ko bi istinu bez straha, bez pristranosti odkrivao, i vieru kano junak u zaštitu božju postavljene neumorno branio naukom prid učenih i prostih ljudih.

Takav bi se: samo jedina Boga bojao, pak zato

bi poštivo vlast svietovnu, al od svoje ni dlake odkrnjiti ne bi dao, kod takva bi svi podjednako primljeni i prislušani bili, bio bi on svakom svašta pak baš i zato u poslove političke nikad se nebi mišao. On bi vrhu svega Boga milovao, i zato ga ništa nebi moglo skloniti da tko ga zlobi i progoni, već bi jednako sve obgrlio. Kao sluga Isusov, koji je svoju krv prolio za svo podjednako.

Dobar je pop kruna svojeg puka, koja mu vrh glave svietli, i cilu obćinu diči, a hrdjav je kao čir na nosu, koga što većma skrivaš to ga većma svem svietu označivaš, hrdjav pop je stid i sram svoje obštine.

Kakvog popa žele subatčani to neznamo ipak toliko znamo : da oni popovi, koji nedišu jednim duhom, neosićaju jednim srcem, ne govore jednim jezikom s onim pukom kom su predstavljeni svetu cilj nemogu dostignuti. Mogu oni biti učeni mogu biti revni, mogu biti nepokaljani u sebi, al to smijemo prid Bogom i ljudem očitovat ; da će im sva učestnost, sva revnost, ostati neplodna, buduć je davno rečeno : da što izlazi iz srca to ulazi u srce, a što izlazi iz srca to mora ulaziti u srce jezikom onim kojim puk govori, i u puku govori, diete i čoviek, divojka i žena. Dakle bio taj pop baš i od majke bunjevke rodjen, ako on misli govori, osiće, svagdi dan i noć franceski ili talianski a bunjevački nikad i nemisli nikad i neosića, već samo govori kad upiše u pamet oru pridiku, taj će bit pop koji krsti vinčava, i kopa, pridikuje ko ono zvecalo Pavlovo, al neće preporučit puk, vrhu koga je postavljen, gdje koji će ga možda i pohvalit, al puk se snjime nikada neće prodičit a skojim se puk nediči, toga moljbe angjeli Bogu neprinašaju, i na njegove prošnje darove nedonašaju. Silna je vlast popa birati, koju tko bez molitve vrši glasovanjem neće mu se sviest upokojiti.

POŠTOVANIM POPOVMA, UČITELJIMA, KOTARSKIM SUDCEM SOLGABIROVIMA, KNEZOVIMA I BILEŽNIKOM. KAO POGLAVICAM PUKA, ČAST I POŠTENJE.

Al poklem čovieku nije dosta da ono što je dobro znade, već da isto i diluje, dakle valja čovieka na to u djetinstvu naviknuti. Škula je za ovo obitel — familia. I u kojoj familii ovo bude zanemareno, to neće naknaditi ni Sveučilište.

Vi dakle koji se zovete poglavicam pučkim, i po vaših zvanih ste obvezani : da se o pučkom boljku brinete, svi morate sporazumno iztraživati koji su oni načini, kojima, se privadjaju dica i mladež na kateketičke nauke. I ako to nečinite možda će vas ljudi hvaliti i slaviti, al o tom vas možem sjegurne učiniti, da vam uspomena neće biti blagoslovljena.

Jel ma ste kakve dobre stvari uveli i ustanovili u obćini, al ako u obćinu niste čudoredna uda unizivali, ili će ostat vaši zavodi bezplodni, ili će take plodove doneti, da će crkvi državi obćini i obiteli zube utrnuti.

Poljodilac vodi sina sobom na ornicu i dionicu, zanatlia u radionicu, trgovac u dućan, dakle očevidno izpoviedaju uvjerenje : da se bez nauka čoviek nebi znao kruha najisti ni ruhom zaoditi.

Dakle mislim da je dužnost roditeljska diecu u škulu slati tako jasna : da je svaki čoviek koji zdrav razum posiduđe priznaje. I ako dieca izostaju, to je najmanje kriva nemarnost, jel ako tu nemarnost razlagali budemo, to će mo naći : da jedan dio ove krivnje spada na pogriješni račun, a drugi dio na mankanje odiće.

Malo je ljudi kojibi znali dobro računat, a najmanje je takvih kod Slavenah, buduć su ovi u zadrugama živili, i riedko su na to prinudjeni bivali da razlažu, ljudi po najviše to gledaju : šta mogu zaštedit ako djete nezaodiju, i u škulu nepošalju, već ga priko zime u zapečku ostave, ljudi po najviše na to se obziru : šta će zavriedit : ako djete nepošalju u škulu već mjesto toga pošalju ga guske prasice, konje i t. d. pričuvat, ili omanju diećicu dadiljat, al na to

se ne obziru : šta ono djete time gubi? Da gubi naravno kapital glavninu jednog celog života, iz koje bi mogo krasnu kamatu primat, da možda gubi i zemaljsko i nebesko kraljestvo. U ovom griše ponajviše roditelji što misle : da im Bog diecu zaoto dao : da oni korist od njih uzimlju, i da im službu čine, bili oni bogati ili siromasi, jel ovi ih daju u službu, i zaslugu njihovu troše, a oni jih takodjer u svojem dobru potrebuju, što je takodjer i jedno i drugo grišno, ako se čini za ono doba koje je u djetetu za nauku odredjeno. Ali ljuto se varaju ovakvi roditelji, jel što su na čuprii dobili, to će na skeli stostruko izgubiti, koji roditelji uporabe diecu onda : kad ih nebi bilo slobodno na svojoj poso slati, neće imat za poso diecu onda : kada bih najboljma potrebovali, t. j. takvi roditelji bili bogati, bili siromasi neće imati pomoć u svojoj dieci u starosti u svojoj nemoći. Sami će onda ostati kad bi triebovali da se imadu na koga csloniti, dvostruku kamatu od jednog kapitala nemožemo sabirat. Druga krivnja spada na mankanje odiće, u tom naravno imadu roditelji izgovor, premda ne podpun, jerbo nenalazimo da bi silna slavenska dieca bila zato ogoljena, što roditelji nebi dosta mogućni bili daih zaodiu, već u ovom pogledu je slavian osobitog značaja, on diecu miluje, al ta se ljubav u njemu samo onda razvie kada je diete odraslo. Onda se on počima o njemu briniti, onda ga počima odivat, odlikovat. Ako motrio budeš s ovog gledišta slavena načičeš : da on svoje djete bilo mužko bilo žensko malo timari dok je manje, slabo ga lieči ako oboli, gotovo nikad nežali ako umre, riedko ga u novo obuče, već u svoje oderke umota, ili svojom haljinom uvije. Dakle nije svagdi siromaštvo gdje su dieca nezaodivena, već to je nemarljivost, u tom jednom računa slavian a i to falično, ko kod njeg neradi taj se u trošak nebroji.

Al po diecu i po njihovu nauku i odgoj to je sve jedno padala krivnja mah na koga samo neka se ta odalji.

U ovom trieba da se slažu poglavice puka i viekom vićaju : kako valja razsvietliti ljudem, da o svojoj i o svojoj diece velikoj šteti rade, kada ih rada svoje vidljive koristi iz škole vade, il im tamo ulazak krate jerbo im odiću ne priprave.

Da o tom poglavice vićaju i potraže načine, po kojima bi se puk ubavieštivao, to sam uvjeren, da bi se za kratko vrieme s opravljenom diećicom slavenskom škole napunile. Jerbo tamo gdje razlozi nebi dostačili, odljučila bi obćinska sila, a gdje bi se našla sirotinja, tu bi priskočila kršćanska milostinja, koja neće i ni joj slobodno manjkati ni u jednoj obćini, al i to trieba učiti i na to valja naviknuti, ko na svašto što je dobro. Gdjeste dakle pučki poglavice, zašto ne otvorite nevelim kese da pomažete, jel te su navadno prazne, već otvorite kolo ljudih i ženah milosrdnih pak će biti sirota dieca zaodivena. Kad mora siač i žetioč ostavit zrno kojim će se ptica zahranit, kako da kršćanin neupušta koju forintu da se zaodije siromaško djete, tu ništa drugo nefali, nego pozornost, i sudružno zauzimanje pučkih poglavicah.

Što se u crkvi i u škuli uči to kazo vam mah tko na svietu, nemojte mu vierovati da se gdje naknaditi može, sve što se tamo pridaje, najlakše i najizvrstnie samo se u crkvi i u škuli uči i vrši.

D O P I S I.

Katjmar 5-og Svib. Rada onih, koji nebi znali, valja mi najpre kazat : da smo mi koji stanujemo u Katjmaru svi rimokatolici van ono nekoliko židovah, od kojih se uvik po gdje koji nadje da ga naši rodovi obogate, no da su oni kom od našeg roda pomogli, to doduše još nisam čuo. Ej da možem kazat da smo svi i bunjevci, onda bi valjda po nas bolje bilo, al šta je fajde tajit ; ima bogme ovde liepim brojom i nimacah, no ako bi ih i bilo, samo da su naši bunjevci ostali kao što su njihovi djedovi bili, al žali bože nije tako.

Oni su imetkom napridovali, oni su u plebanii, u

Seonskoj kući, u varmegji veoma poštivani bili. Ko bi većma želio od mene, da možem reći da je i danas tako. Imetkom nazaduje mo, Bog vidi da mi je žao izustiti, al moram istinu očitovat: da u mnogima kućama stanuju danas švabi, koje su naši stari zidjali, i ovu zemlje koje su naši otci dlovali.

Bog bi me ubio, ako bi reko: da su nas švabi varali i tako naš posjed osvojili, varalismo mi sami sebe košto i danas još mnogi od nas čine, buduće smo nebrojene nedilje i svetke u mijanah, a poslene dneve na sokacih se pružajuć i divaneć proveli. Zašto nije danas naša čest u škuli, buduće je najmanje naših diece u škuli i buduće i oni koji se upišu, najviše izostaju, u plebanii zašto bi nas poštivali, momci i divojke na nauk neidju, dakle možel se to g. parohu dopadat, na veresiu se kopamo, i dug na diecu ostavljamo, luknu silom platjamo. Istina je da u crkvi prva mista tražimo, al ne kanda bi tamo barem starii i u poslene dneve najbrojnii, a u svetce najpobožnii bili, već što znamo, da poriklo vućemo od onih bunjevacah, od kojih je i paroh i Ešperuš i Biskup znao: da su i Bogu i Svećenstvu najviernii a u seonskoj kući i varmegji se pripovidalo, da su zakonu i oblasti najpokornii; u tima mistama je naše lice sada već pogrubilo ta ako je gdje kakva šteta učinjena, ako se kavga zametla, toga ljaga na nas pada, još i onih mnogih požarah, koji se prije godinah sgadjali, sumnje osin nas za kriva. A sudie su već veoma nas upoznali, što ni po kakvi način neuzvisiva nam poštenje.

Više sam puta već u ovom Listu štio gdje se nikoji odud uvik spominju starijeg doba, za kojim zivaju ko njegda zidovi za lonci Egypatski.

Tomu bi se radovao da oni nastoje nas podizat u i metku, u škuli i Crkvi, u mah bi se naknadilo ono što nekojim boli i danas, da su kako vele spajije ono što je njihovo bilo natrag uzeli. Mi jadikujemo, što smo naše zemlje pogubili, al kad se o tom spominjemo nikad nepominjemo naše grieha, koji su nas u siromaštvo uveli. Tužimo se što su nam nimci nješto od prava crkvena odkrnjili, al o tom nepišemo zašto se gubimo brojom, zašto se nesporimo već na manjak idjemo, a mislim da bi onaj većma prijateljio nama koji bi nam pokazivo: šta valja obilaziti da nepropadamo i šta valja činit, da se uzmnožajemo.

Neću da zatajim što sam i najskorie čuo: da su se nimci i bunjevci opet u Crkvi zaratili. Ima kod nas zadruga bratinstvo sv. Rosariuma t. j. Očenašah ovo je bratinstvo u nimačko i bunjevačko razdieljeno, gosp. paroh je odredio vrieme i za jedno i za drugo, kad da u Crkvi vrši svoju vanrednu bogomolju.

Al poklem ovi vanredni bogomoljci, ne ridko i grla svoje kvase, da molitvom i pjesmom iztrajaju, a navadno sebe i za bolje i za svetje ljude smatraju, nego su im drugi bližnji, pak se djavo u srce im podkrade, i podpali u njima onu svetu zlobu i naduvenu oholost, to je naravno da se u takvih bunjevci i nimci utrne uguši ljubav, pak na jednom vrimenu nemogu ostat, da se nesvadjaju, pak da ljaga neostane na njima ništa im nije priče već bunjevci vodje tvrde: da švabi svako zlo čine iz mržnje, prama bunjevcima, a švabski vodje pripovidaju: da bunjevci: zlobe, i progone nimce.

Kako da g. paroh nemože mir da napravi, ja neznam? buduće kreć zida plebanijskog netarem. Neznam falim li, al ja mislim: da medju narodnostima mir ustanovit nitko nemože kao g. paroh, samo ako je svaka narodnost uvidila: da on ni jednu ne miljka već sve jednako grli. Ako nije tako onda će svaki dan biti: od zla gore.

Jedan od bunjevacah.

Objava na 13. broj. Dragi brate sitjaš me kano da sam se Sankom uspavan zaboravio u našem Listu javiti da se živ nalazim. Istina malo me moja starost, a i posao smeta ali ja ipak veran želim ostatici, makar i rapav, izgledao, ugladjena vidimo danas u ovom šarenom svētu dosta i odviše, moglobi i manje podneti. Radabi se posla ovog našeg

lista latio, ali kad promislim o čem bi počeo kad je svēt pun nužde i nevolje, a pri tom kod sve nevolje, voljan je, glavu čupavu dignuti, i sebi misliti: daje u znanju i imanju boljma izkušan nego drugi, jadniče kuda te je tvoja budalaština zanela, popusti svitnjak da ti dihanje lakše bude, zabludiosi i zaludio, štačeš iz ovoga postignuti, mislišli dugi još napredovati obazrise: i natrag i vidi: stariji tvoji ponašanja i nemoj stare običaje sa svim zanemarit, moždaće juti kadgod od potrebe jako biti. Okanise tvoga poganog i paklenog običaja, zarti oči svitlost izgubile, pak nevidiš da nas sve kolike u ovom zaluditom životu Nebo kaštiguje, nemožemo mi silom savijati što se saviti nedade, to od više vlasti zavisuje, a toj vlasti treba da se poklonimo, kako što su se i naši stari klanjali, i pripovidali da ima Bog, dakako da ima — a gle šta smo mi dočekali: čupavi sviet napreže se da pokaže: da i brez Božje volje može štogod biti, a toje teško brime, još ovo malo starijima slušat, koji se još u ovome vieku nalaze medju danasnijim narastjajem, kamo tu da se obraženost od koje strane izleže, i da pripreči put da se ove pogrde i gad utamanu prama roptanja protiva Božanstva onda bi mi srce izkalo truditi se makar da sam 60 godinah danas sutra star pisati i čistobise pomladio, kad bi po starom običaju kad psovali jesu majku, Svieću il Babajka, al ne za svaku bilo u pijanki, il u veselju il u društvu, u kući il na sokaku, kako od učenjakah tako od prostakah, Boga, Isteneć, i ostale svetosti, ej tužan, što sam kadgod čuo, od poštenog jednog starine, koji imo običaj govoriti daće doći vrieme daćemo kazati ustajte iz mēztvila vi stari, legnemo mladi, evo vrieme nije daleko, hej kadbi Bog dao da bise ovoj kužnoj bolesti što nas je otrovala na put stalo, možda bi nam se i zemlja boljma rodod ukazala al ovako budi Bog nami u pomoći, činimo dobra nekajmose, činimo zla, zlu se nadajmo, u Baču. Franja Berakovits.

RAZNE VISTI.

— Nj Veličanstvo Prisvietli Kralj blagoizvolio je van namireni manjih moljbenicah, prilikom zadnjeg putovanja, po Banatski, Aradski, i Čongradskih obćinah, priko 19,800 fr. siromakom milostivo podieliti.

— G. Bonnač čanadski Biskup željeć uzdići vjekovit spomenik Nj. Veličanstva milostivom pohodu u Banatu položio je 100,000 za ženske sirotinje, a drugi 100,000 za konvikt mužkih mladićah. Mnogi će molit da mu bude dug život, i s blagoslovom će mu se sposminjat ime.

— Banke 1, i 2 frta, koje od ozgor crveno polje pokazivaju, pak su bile izdane po Carevini a ne po bečkoj Banki, od 1-og Sićnja 1873. godine izgubi će svaku vriednost, a donle, i to od 1-og Lipnja do konca tečeće godine samo će se razmieniti po Ces. kralj. zajedničkom financialnom ministaru ako se pismeno zamoli. Ako jih tko dakle gdje naslagao, i na njih zaboravio, neka pohiti, da se što prije od njih oprosti.

— Kad je milostiva nakana Nj. Veličanstva bila javljena: da će one strane ugarske pohodit, koje su od podzemne vode žalosno oštetećene, sve su novine glasale: da je previsoka namira o položaju nevoljnika, se osobeno ubavie stiti i trpećim utihu prineti. Sad „Pest. Lojd.“ br. 110. razmatrajuć odgovore Nj. Veličanstva, dostojavši se napomenit, onaj novosadskoj Deputaciji izručen, uzima si prigodu lekiu držati srbskim narodnjakom, ko jedan uz kojeg oružane čete stoje. No na veliku konfusu ovakva vriedljivu mudrovanja, poviestnica je neizbršljivih slovih u kronike ugarske upisala: da su slaviani za ugarsku državnost krv svoju priko neizbrojenih stolitjah prolivali a u vjernosti prama Veličanstvenoj Dynastii mal ako ne svim drugim pukom prednjačili, uvjerenismo: da takvi neodgovaraju previsokoj volji, na priestolju, ni ustavnoj namiri ministarskoj, ni magjarskom narodu, koji kane osin sumnje baciti, na glavu lojalni slavianah.

— G. Bismarck mehku uzglasticu podvrgava g. Andrašyu. Skoro su novine trubile: da je nimačko Carstvo

podupiralo želje mlade srbie glede mala i Vel. Zvornika, no to sad velikim glasom odbija od sebe g. Bismarck, dakle svaki mudar čovjek vjeruje da je istina, pak će Austro-Ugarska isto tako, nakasat kod Porte, i kod iztočnih kršćjanah, košto je nakasala u ratu njemačko francskom kod jedne i druge stranke, suviše i kod Ruske Vlade, no onda je veslao g. Beust a sad Gr. Andrašya, koji je iztaknuo da predšastnika tragom idje.

— **F r a n c e s k i** sabor kojije sastavljen od najljutijih protivnikah Carstva Napoleonskog od Bourbomki Orleanski i republikanskih poslanika, nastupljiva klizavu stazu strastvenosti, i počima već zakonom progoniti bivšeg Carstva ljude za one čine koje su prije počinili, nama se čini da je ovo politika, u koju nebi trebalo zakonodavstvo mišati, jel lako može 18 vjeka konvent izrasti, koji će se krvljom pojiti. Sad Maršala Bazaina pred sud stavljahu.

— **I n g l e z i** i **A m e r i k a n c i**, još se ni o tom nisu sporazumili : o čemu da ih namirivaju izabrani međunarodni sudie u Genfu. Amerikanci bi radi bili da im Englezi plate mal ne sav trešak, bivšeg narodnog rata, košto je nima od francesu iztiskao, a Englezi hoće da se razabiraju samo one štete, koje su počinjene po Galiam u anglii opravljenim.

— **D i v i t** se moramo na hladkrynosti kojom magjarske novine opisuju ugnjetavanje kršćjanah u Bosni — pak priznaju da su niki Europevske Vlade Portu navele, da srbske školske fondove u svoje ruke uzme.

— **O b z o r** piše, da je 9. Svib. na noć velik kraval, (izgred) bio u Zagrebu na krvavom mostu. Magjaroni udarili na prolaze će mirne narodnjake, pa si pijani kako su bili sami međjusobom porazbijaše glave i polomiše noge.

— **U s t a n a k** karlistički vele jedni da je ugušen, a drugi kažu da ozbilna bitka još nije bila povedena.

— **R u s k i** C a r u sporazumu s Rimom imenovao je Biskupa Fialkovsky za nadbiskupa Mohilevskog i ujedno mitropolitom katoličke Crkve u Rusii označio; ovo će Poljake veoma sneveselit, buduć ovim načinom varšavska gubi svoju crkvenu krunu.

— **T u r s k i** C a r uvidjava da su Bugari viernii podanici no Greci, i zato velikom častju odlikuje novog Bugarskog Exarha koji će stanovati u Carigradu. Kako je teško izgublenu samostalnost natrag dobiti! greci misle da je po njih nepravda, dočim se samo ova izpravlja prama Bagarah.

G A Z D A L U K.

Gospodin Czernya učen šumar ovako proizvodja dinje : on u sobi u ljuskru jajeta il u bus zemlje metne si-me da klija, a napolju 10—15 kola friškog djubreta na vuče, pak to djubre tako razastre da budo širina 5' stopah, a visina 3' stope, na to djubre na vuče za 3" visoko zemlje, na ovako opravljeno djubrište usadi već prokljana simena, za svaku rasadu uzme 1' stopu četverošnju, omekša zemlju i malo je uzmiša sa djubretom. Ovako sadjene dinje obilan i dobar plod donesu.

TRGOVINA I OBRTNOST.

Cinjenik Pešta 11. Svib. U Londonu vunu svejednako po dobru cieniu kupuju. U velikom Tapolčanu (Ugarska) na prvom vunskom vašaru prodavana je dvostrizna zimska vuna 102—104 fr. Svinji godišnjakah par 35—50 fr. 2—3 godiš. 60—68 fr. — srbs. i magj. 240—340 fn. 34—35 n. niže vrsti 32 n. za izvoz 35½ n. Mast bez suda 36—37 fr. u sudu 37½—38—39 fr. Slanina magj. 33—34 fr. amerik. 28—31 fr. Šljive bosans. 8½—9 fr. u žak 8—8½ fr. srbs. 7—7 fr. Orasi. mž. 5½ fr. prvo vrsti 9—10 fr. Šišar. ugar. sried. 11—11½ fr. treće vrsti 7½ fr. Ovčie kože gube na 100 po 20—20 fr. prodavane su 125—138 fr. 102 kom. razlikom vrsti jagnj. 102 prv vrsti 85 fr. golušarke rumans usolj. 102 kom. 125—130 fr. er-

delj. 125 fr. Marvećie neučinjene ugar. varoš, krav. 28—30 fr. sjaban. 24—26 fr. volov. 36—38 fr. nimač. volov. 72—76 fr. mž. krav. 75—80 fr. lakše 82—88 fr.

CINA RANE. Pešta, 11. Svibnja. Čisto žito banat. dj. mž. : 81 fn. 6 fr. 45—55 n. 87 fn. 7 fr. 20—25 n. tisansko, peštansko stol.-biogr. 81 fn. 6 fr. 50—60 n. 87 fn. 7 fr. 30—35 n. bačvansko 81 fn. 6 fr. 45—55 n. 84 fn. 7 fr. 20—25 n. Raž 78—79 fn. 3 fr. 60—65 n. Ječam 66—68 fn. 2 fr. 60—70 n. Zob 45—48 fn. 1 fr. 80—90 n. Kokuruz mir. 4 fr. 25—30 n. Proja 82 fn. 3 fr. 10—20 nov.

Visina vode dunavske.

Pešta 13-og Svibnja : 6' 10" nad 0. razte.
Požun 13-og Svibnja : 5' 10" nad 0. ..
Kiše dosta.

Poruke uredništva.

Cetinje : G. F. R. Želju izpunjavam, a G. M. : Drago će nam biti, al netrieba s pameti skinuti da se veselje uzumnožava ako se pjevači izmijenjavaju.

MASINE ZA VRŠITBU.

Koje su sad najnovieg vremena, u najznamenitijim fabrikama, za najlakše, najcelishodnije, i najjeftinije, prodajene, mogu se uviditi, i kupiti kod podpisanog : isia mašina nepotrebuje više, od dva dobla, ili četir najlošija konja, i vrše na dan 150 veliki krsta, istrese slamu, i u slami jednog zrna nemože se najti, niti šuljka u žitu, i ima istih mašina po 400, po 500, i po 600 frt a. vr. te tako može svaki kupac kod mene po svojoj volji mašinu birati, imam takodjer, i koja ovejano zrno u djak daje, i sva je na točkovi, kao god parnjača, i od šest konja snage, košta 1850 frt. a. vr.

Meni je dosad kako svaki kupac, tako i obštinska staro bečejska komisija, o njenoj dobroti i valjanom radu, pismeno svedočanstvo dala, koje svakom mogu pokazati.

Ko dakle želi takovu mašinu imati, neka se za ranije postara, jer dosad veće prilično prodato, pak se bojim da posle nebude dockan, za nabavljenje, jerbo su fabrike vrlo daleko.

Svaku mašinu koju prodam, ta se najpre kod mene mora sklopiti, i viditi da što nefali, te tako može svaki kupac siguran biti sa šnjome, i ako ranije kupi, ondak mogu mu dojeti, istu pokazati namestiti, i sklopiti, te može bez brige vršitbu čekati.

Takodjer imam i dobri drljača. par po 31 frt. a. vr. plugova od samog kovanog gvozdja od 17 do 18 fr. a. vr. a kolečke 12 fr. a. vr., mašina što krune kukuruze, po 52 fr. avr. sečki za čovčiju snagu od 50—80 fr. avr. i ustrojeni sečki da može sa istim vrtlom što vršaonicu tera i sečku terati, od 120—220 fr. može dobiti i kamen kojeg će opet isto vrtlo terati, te može i mleti, imam takodjer i testeru za cepanice seći, koje opet isto vrtlo tera, može zimi 9 a leti 12 fati na dan izseći, košta 150 fr. a. vr.

Hugo Krvarics,

zemljodjelac i mašina prodavaoc u Starom-Bečeju.